

آغاز طوفان

در شهریور ۱۳۵۹ صدام حسین رئیس جمهور رژیم بعث عراق با ظاهر شدن در برابر دوربین‌های تلویزیون عراق با پاره کردن قرارداد صلح ۱۹۷۵ الجزایر، آغاز تجاوز رژیم بعثی به خاک ایران را اعلام کرد. در تقویم جمهوری اسلامی ایران ۳۱ شهریور که سالروز شروع جنگ تحمیلی است، به عنوان آغاز هفته دفاع مقدس نامگذاری شده است و از ۳۱ شهریور تا ۶ مهر ادامه دارد. به مناسبت هفته دفاع مقدس در این مطلب قصد داریم به بررسی علت وقوع این جنگ و سابقه اختلافات تاریخی بین دو کشور بپردازیم.

انگلیسی‌ها

هم دوست نداشتند اروند فقط در اختیار ایران باشد. در نتیجه عراقی‌ها، به پشتیبانی انگلیس چند بار به ایران لشکرکشی کردند و سرزمین‌هایی را هم گرفتند و در اشغال نگه داشتند. اما هر بار ایران با انگلستان توافق می‌کرد و قراردادی امضا می‌شد و عراق از سرزمین‌های اشغالی خارج می‌شد.

سال

۱۹۳۶ در عراق کودتا شد و دولت جدید، خواسته‌های ایران را پذیرفت. در جولای ۱۹۳۷ عراق و ایران، در تهران معاهده‌ای امضا کردند که در آن اروند در اطراف آبادان و خرمشهر در اختیار ایران بود و باقی مسیر، منطقه آزاد کشتیرانی بود و عراق می‌توانست از کشتی‌ها عوارض بگیرد.

بعدها

هر دو کشور اعلام کردند که با فشار انگلستان معاهده را امضا کرده‌اند. در سال ۱۹۵۷ دو کشور معاهده دیگری امضا کردند و در آن توافق کردند که اروند را مشترک اداره کنند. مرز را هم یک هیئت داورى سوئدی مشخص می‌کرد. دوباره در عراق کودتا شد و دولت جدید درگیری‌های لفظی را با ایران آغاز کرد.

سال ۱۳۴۷ دوباره در عراق کودتا شد و این بار حزب بعث به حکومت رسید و اختلافات ایران و عراق بیشتر شد. آن‌ها ادعا می‌کردند حاکم خوزستان هستند و اروند برای آن‌هاست و همچنین جزایر تنب بزرگ و تنب کوچک و ابوموسی.

همچنین به گروه‌های ضدانقلاب در ایران کمک کرد و کنسولگری ایران در بصره را اشغال کرده و دیپلمات‌های ایرانی را بازداشت کرد. حکومت بعثی همچنین اقدام به پخش فیلم‌های تبلیغی و مجلات ضدایرانی کرد. سفیر ایران در بغداد را احضار و برخی از دیپلمات‌های ایرانی را اخراج کرد.

عراق حتی شهرهای مرزی قصر شیرین، سومار، مهران و خرمشهر را بمباران و گلوله‌باران کرد. ۴ اردیبهشت ۵۹: حادثه طبس و هلاکت سربازان آمریکایی در طوفان شن رخ داد.

۴۵ روز مانده به آغاز

جنگ، کودتای نقاب کشف شد. کودتائیان می‌خواستند از پایگاه شکاری ارتش در همدان به نام پایگاه شهید نوژه، با سی هواپیما، شصت خلبان و پانصد نظامی، اقامتگاه امام، رئیس‌جمهور، نخست‌وزیر و چند جای مهم دیگر را بمباران کنند و بختیار اسقرار دولت خود را اعلام کند.

در تابستان ۵۹

گزارش‌ها از تحرکات مرزی عراق خبر می‌داد ولی کسی باور نمی‌کرد این‌ها نشانه جنگ باشد. بنی‌صدر گزارش‌ها را جدی نمی‌گرفت و می‌گفت آن‌ها تانک واقعی نیستند، ماکت تانک هستند. صدام تردیدی نداشت که در صورت حمله به ایران، آمریکا از او حمایت می‌کند.

هفته اول مهرماه، هفته دفاع مقدس گرامی یاد.

